

Plan voor een inleiding

Over de inhoud en structuur van een inleidend hoofdstuk

Inleidende hoofdstukken brengen speciale risico's met zich mee, vooral:

- De lengte: inleidingen worden gemakkelijk te lang en te algemeen. Dit geldt zeker voor hoofdstukken waarin je het onderwerp van onderzoek introduceert. Wat moet je er wel over vertellen en wat niet?
- De structuur: dergelijke hoofdstukken hebben nogal eens een losse structuur omdat je 'van alles' over iets wilt vertellen (*knowledge telling*, encyclopedische stijl).

De bedoeling van de inleiding is dat je duidelijk maakt wat je hebt onderzocht, hoe je dat hebt gedaan en waarom je dat hebt gedaan. Ook wordt doorgaans besproken wat er in de achtereenvolgende hoofdstukken aan de orde zal komen. Je lezer is dan goed voorbereid en kan beslissen of hij of zij je tekst helemaal, gedeeltelijk of helemaal niet wil lezen.

Bedenk vooraf wat je een goede lengte vindt voor je inleiding. Wil je op een aantal zaken dieper ingaan dan passend is gezien het aantal pagina's dat je redelijk vindt – bijvoorbeeld de voorgeschiedenis van je onderwerp, de definities die jij hanteert –, dan kun je overwegen om een extra 'inleidend hoofdstuk' toe te voegen. Ook voor dat hoofdstuk geldt dat je moet plannen hoe lang het mag worden. Let ook op dat je in je inleiding je kruit niet verschiet voor de volgende hoofdstukken; bekijk dus het hoofdstuk heel scherp in samenhang met de rest van je scriptie.

Hoe dan ook; het thema in een inleidend hoofdstuk is meestal iets als *mijn onderzoek* (of: *mijn scriptie*); dat is immers hetgeen je inleidt en waar je de lezers op wilt voorbereiden. De relevante (relationele) vragen daarbij gaan over het *wat, hoe en waarom* van de scriptie of van het onderzoek. De antwoorden op die vragen verschillen natuurlijk per onderzoek/scriptie, maar we kunnen ze wel in meer abstracte bewoordingen weergeven. In schema:

Mijn onderzoek

+ **Wat** heb ik onderzocht?

Probleemstelling/hoofdvraag

++ Wat houdt die probleemstelling/hoofdvraag in?

- 1 *Definities*
- 2 *Keuzes*
- 3 *Vooronderstellingen*

+ **Waarom** heb ik dat onderzocht?

NB Dit is vaak te vinden onder de vlag 'doelstelling van het onderzoek'.

- 1 *Aanleiding* (bijvoorbeeld hiaat)
- 2 *Belang* (wat zou het oplossen)

+ **Hoe** heb ik dat onderzocht?

- 1 *Methoden*
- 2 *Onderzoeksvragen*
- 3 *Operationalisering*

Om een mooi lopend verhaal te maken, beginnen veel schrijvers met het eerste antwoord op de waarom-vraag: met een schets van de aanleiding voor het onderzoek. Vervolgens vloeit daar min of meer logisch de probleemstelling uit voort. Die wordt dan nader toegelicht, waarna nog eens het belang naar voren komt van het beantwoorden van die probleemstelling. Aan het slot van de inleiding komt de hoe-vraag aan de orde. In veel gevallen mondt dat uit in een overzicht van de inhoud van de rest van de scriptie of het proefschrift of artikel die veelal een directe afspiegeling is van de onderzoeksvragen. Het uiteindelijke verhaal kan er dan als volgt uitzien (zie ook: Transcript, 1993, p. 52-53):

Mijn onderzoek

+ **Waarom** heb ik dat onderzocht?

Aanleiding (bijvoorbeeld hiaat)

+ **Wat** heb ik onderzocht?

Probleemstelling/hoofdvraag

++ **Wat** houdt die probleemstelling in?

1 *Definities*

2 *Keuzes*

3 *Vooronderstellingen*

++ **Waarom** die probleemstelling?

Theoretisch belang

Praktisch belang

+ **Hoe** heb ik dat onderzocht?

1 *Methoden*

2 *Onderzoeksvragen*

3 *Operationalisering*

+ **Hoe** heb ik het verslag ervan opgebouwd?

Hoofdstukindeling

Nogmaals: dit is een abstracte weergave van de inleiding. Bij het maken van een schema moeten al die elementen concreet ingevuld worden. Beperk je niet tot aangeven dát je een aanleiding schetst, maar geef ook in thema's en vragen weer wát die aanleiding is en hoe dat stukje tekst in elkaar zit.